

شورای کفست و کومی دولت و بخش خصوصی
استان خراسان جنوبی
www.skppdc.ir

اثرات ویروس کرونا بر اقتصاد استان خراسان جنوبی

و

راهکارهای پیشنهادی جهت کاهش پیامدهای شیوع کرونا بر کسب و کار

گزارش شماره ۲ - فروردین ماه ۱۳۹۹

تهیه شده در دبیرخانه شورای گفتگوی دولت و بخش خصوصی خراسان جنوبی

اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی بیرجند

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

مقدمه:

کرونا ویروس (کوید-۱۹) در دسامبر ۲۰۱۹ در شهر ووهان چین شناسایی شد و پس از آن به سرعت در کل جهان گسترش یافت به طوریکه از سوی سازمان بهداشت جهانی (WHO) این ویروس "جهان فراگیر" اعلام شد. این نوع ویروس در ایران در تاریخ ۲۹ بهمن ماه ۱۳۹۸ تأیید شد و از آن زمان در حال گسترش می باشد. شیوع گسترده کرونا ویروس علاوه بر گرفتن جان شمار زیادی از انسان ها و تحمیل هزینه های سنگین سلامت به دولت ها و خانوارها، فعالیت طیف گسترده ای از کسب و کارها را با رکود جدی مواجه نموده و پیامدهای گسترده ای را بر اقتصادهای درگیر تحمیل کرده است. اقتصاد ایران در شرایطی گرفتار معضل کرونا شده است که در سطح داخلی با چالشی هایی از قبیل رکود اقتصادی، افزایش قیمت ها، تشدید رکود سرمایه گذاری در بخش های مولد اقتصادی مواجه است و به واسطه شرایط تحریمی در فضای بین المللی با محدودیتهای متعددی مواجه است.

براساس گزارش وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی، بر اثر شیوع ویروس کرونا، در حوزه اشتغال هر دو سمت عرضه و تقاضای بازار کار تحت تاثیر قرار خواهد گرفت. تعطیلی و کاهش سطح فعالیت های اقتصادی منجر به تعدیل نیرو و کاهش تقاضای کار خواهد شد و عرضه کار نیز کاهش خواهد یافت، زیرا برخی افراد که مستقیماً با بیماری درگیر شده اند و برخی دیگر که غیرمستقیماً با اقدامات خودمراقبتی و کاهش تعاملات، ساعات کاری خود را کاهش خواهند داد. بنابراین به نظر می رسد در سال ۱۳۹۹ با کاهش نرخ مشارکت و کاهش اشتغال مواجه خواهیم بود. فعالیت کسب و کارهایی که مستقیماً از بحران کرونا متاثر شده اند به شدت کاهش خواهد یافت. کاهش فعالیت این کسب و کارها می تواند منجر به بحران بیکاری شده و رفاه خانوارهای زیادی را تحت تاثیر قرار دهد. در این میان بیشترین ضربه اقتصادی را کسانی متحمل خواهند شد که دارای شغل دائم نیستند. هرچه فعالیت کسب و کارها کاهش یابد، درآمدهای مالیاتی دولت نیز کاهش می یابد. بنابراین با توجه به کاهش ظرفیت های مالیات ستانی از فعالیت های اقتصادی و کاهش قیمت نفت و اقدامات مورد نیاز برای حمایت از کسب و کارها و افراد آسیب دیده و همچنین افزایش مخارج دولت در حوزه بهداشت و درمان، کسری بودجه دولت تشدید خواهد شد. با توجه به این موضوع و افزایش نقدینگی، تورم نیز روند صعودی به خود خواهد گرفت.

از این رو اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی بیرجند به عنوان مشاور دستگاه ها و پارلمان بخش خصوصی، در کنار سایر اتاق های بازرگانی سعی دارد تا با ارائه گزارش های تحلیلی از وضعیت تولید و صادرات استان خراسان جنوبی، احصاء و ارائه پیشنهادات کارشناسان و خبرگان، در جهت حمایت از کسب و کارهای زیان دیده، بخش های مختلف اقتصادی و نظام تصمیم گیری را یاری نماید.

اثرات ویروس کرونا بر اقتصاد جهان

با شیوع ویروس کرونا در چین و سرایت و شیوع آن در کشورهای اروپایی و خاورمیانه، بازارهای مالی جهانی در سراسر جهان واکنش گسترده ای نشان دادند.

به اعتقاد کارشناسان اقتصادی، ریسک ویروس کرونا به حدی است که می توان آن را آغازی بر وقوع یک رکود در اقتصاد جهانی دانست.

البته میزان اثرگذاری شیوع ویروس کرونا بر اقتصادهای مختلف یکسان نخواهد بود و شیوع این ویروس می تواند بر اقتصادهای متکی بر درآمد ناشی از گردشگری تأثیر قابل ملاحظه ای داشته باشد.

از جمله اثرات جهانی شیوع ویروس کرونا عبارتند از افزایش بیکاری در جهان، تحمیل شوک های سنگین به اقتصاد دنیا، لطمه سنگین به تجارت خارجی چین و اکثر کشورهای درگیر کرونا، احتمال بسته شدن درهای دنیا به روی تجارت خارجی و...

برخی معتقدند که دولت ها در این شرایط به سیاست کاهش واردات و ساخت آنها در داخل از طریق سیاست های تضعیف پولها و در نتیجه افزایش رشد داخلی و صدور بیکاری به کشورهای مختلف روی می آورند. اما تقریباً تمام کشورها به یقین رسیده اند که دوران پرتلاطمی در حوزه اقتصادی خواهند داشت و طبعاً تلاطم اقتصاد جهانی نیز افزایش پیدا می کند.

اثرات ویروس کرونا بر اقتصاد داخلی ایران

شیوع ویروس کرونا در ایران نیز تاثیر بسیاری بر اقتصاد داخلی داشته و خواهد داشت؛ به باور کارشناسان اقتصادی در ایران، علاوه بر آسیب‌های اقتصاد جهانی، اقتصاد ایران به دلیل وابستگی به نفت، تحریم‌های بین‌المللی، رشد منفی اقتصاد، تورم بالا و ... آسیب‌های بیشتری را شاهد خواهد بود.

اقتصاد ایران فشارهای دوگانه تحریم و تبعات ویروس کرونا را توأمان تجربه می‌کند و به عقیده اقتصاددانان با توجه به محدودیت منابع، دولت باید سیاست‌های حمایتی بهینه اتخاذ کرده و از اجرای سیاست‌های حمایتی کور اجتناب نماید. در گزارشی که مرکز پژوهش‌های مجلس منتشر کرده آمده است: اقتصاد ایران در حالی با معضل کرونا مواجه شده که متغیرهای اقتصاد کلان وضعیت مناسبی را نشان نمی‌دادند. براساس اعلام مرکز آمار ایران رشد اقتصادی در ۹ ماهه نخست سال ۱۳۹۸، در حدود منفی ۷/۶ درصد و رشد اقتصادی بدون نفت نیز تقریباً صفر بوده است. همچنین، نرخ تورم نقطه به نقطه نیز در پایان بهمن ماه ۲۵ درصد بوده است. از سوی دیگر دولت به لحاظ منابع در تنگنا قرار دارد و کسری بودجه دولت یکی از معضلات مهم اقتصاد ایران برای سال ۱۳۹۹ است. در چنین شرایطی، هزینه‌های تحمیل شده در اثر اپیدمی کرونا و همچنین کاهش تولید ناشی از آن، می‌تواند اقتصاد را با تورم‌های بالاتر و رشدهای اقتصادی پایین‌تر مواجه سازد. از بین رفتن برخی از مشاغل و یا کاهش شدید درآمد در برخی از بخش‌ها باعث کاهش رشد اقتصادی می‌شود و از طرف دیگر، برخی مشاغل دیگر مانند تولیدات مواد بهداشتی و ... در این بازه زمانی رشد بالایی خواهند داشت. شوک ناشی از کرونا، اقتصاد را هم با شوک عرضه و هم با شوک تقاضا مواجه می‌سازد. از یک طرف عرضه نیروی کار کاهش یافته و از طرف دیگر در تأمین مواد اولیه تولید نیز مشکلاتی ایجاد شده است (شوک عرضه). شوک عرضه، شوک تقاضا را به همراه خواهد داشت. تعطیلی کسب و کارها، منجر به تعدیل نیروی کار می‌شود و کاهش درآمد خانوار، کاهش تقاضا را به همراه دارد. از طرف دیگر عدم اطمینان نسبت به آینده، خانوار را به تصمیم پس‌انداز بیشتر و به تعویق انداختن خرید اقلام غیرضروری ترغیب می‌کند. همین امر کاهش تقاضای کل بیشتری را موجب می‌شود؛ بنابراین انتظار می‌رود رکود اقتصادی ناشی از شوک ارزی و تحریم‌ها تشدید شود و لذا لازم است تا سیاست‌های حمایتی هم از خانوار و هم از کسب و کار صورت گیرد.

در شرایطی که دولت با تنگنای مالی مواجه بوده و علاوه بر کاهش درآمدهای ناشی از تحریم و کاهش قیمت نفت و فرآورده‌های نفتی، با افزایش هزینه‌های بهداشتی و درمانی ناشی از کرونا نیز

روبه‌رو است، منابع برای سیاست‌های حمایتی به شدت محدود است. از این رو بسیار مهم است که سیاست‌های حمایتی بهینه اتخاذ شده و از اجرای سیاست‌های حمایتی کور اجتناب شود، زیرا به احتمال قوی، این منابع با هزینه تورم تأمین شده‌اند. بر این اساس سیاست‌های افزایش تقاضای کل از طریق جلوگیری از کاهش اشتغال و درآمد خانوار باید در اولویت قرار گیرند.

آثار اقتصادی شیوع این ویروس بر کسب و کارها و فعالیتهای اقتصادی در کشور را می‌توان از ابعاد مختلف مورد بررسی قرار داد. نگرانی نسبت به شیوع ویروس بر رفتار مصرفی خانوارها اثرگذار است. از سوی دیگر با کاهش تقاضا، بنگاه‌های اقتصادی، کسب و کارها بویژه کسب و کارهای کوچک تحت تأثیر شیوع ویروس کرونا قرار می‌گیرند با این وجود تمام بخش‌های اقتصادی به یک نسبت دچار رکود نمی‌شوند. بخش‌هایی از اقتصاد که محدودیتهای کنترلی از سوی دولت جهت کنترل و کاهش ابتلاء اعمال می‌گردد، بخش‌هایی مانند گردشگری و حمل و نقل از جمله بخش‌هایی هستند که به سرعت تحت تأثیر شیوع ویروس کرونا قرار می‌گیرند. اصناف به ویژه خرده‌فروشی به خاطر محدودیت‌هایی که باید توسط دولت‌ها برای مجموعه‌های تجاری و بازارها اعمال شود و یا به واسطه خودقرنطینه کردن که توسط شهروندان صورت می‌گیرد، با رکود مواجه می‌شوند.

همچنین با شیوع ویروس کرونا و نگرانی مردم از ورود به اماکن عمومی نظیر فروشگاه‌ها، مراکز خدماتی و... بسیاری از مشاغل و کسب و کارها با کاهش تقاضا و فروش کالاها و خدمات خود مواجه می‌شوند. به نظر می‌رسد بیشترین آسیب را بخش خدمات و زیربخش‌های آن در مقایسه با سایر بخش‌ها؛ اقتصاد شهری در مقایسه با اقتصاد روستایی؛ کارگران در مقایسه با کارفرمایان و گروه‌های آسیب‌پذیر و شاغل در بخش غیررسمی شهری در مقایسه با سایر خانوارها متحمل خواهند شد.

از این رو هرگونه سیاستی که برای کنترل شیوع کرونا به اجرا گذاشته می‌شود باید به طور همزمان به بررسی آثار اقتصادی آن نیز پردازد و در مقابل هرگونه سیاست حمایتی از کسب و کارها و مردم که صورت می‌گیرد، باید به طور همزمان به کنترل شیوع کرونا نیز کمک نماید.

اثرات ویروس کرونا بر تجارت خارجی ایران

براساس گزارش‌های بین‌المللی، شیوع ویروس کرونا، صادرات ایران به کشورهای همسایه را محدود کرده است. براین اساس، در حالی که گفته می‌شود بیش از نیمی از درآمد کشور از محل کانال‌های تجارت منطقه‌ای تحقق می‌یابد، همسایگان ایران، یکی پس از دیگری مرزهای خود را با کشور بسته‌اند. بنابراین، صادرات ایران به شدت کاهش می‌یابد. همچنین براساس گزارش وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی، اختلال در صادرات از مرزهای زمینی، کاهش ورود و خروج گردشگر، کاهش قیمت و تقاضای جهانی نفت و کاهش محصولات صادراتی کشور در کنار اختلال در تجارت با چین، از مهم‌ترین پیامدهای شیوع این ویروس در حوزه تجارت خارجی کشور هستند.

از طرفی صندوق بین‌المللی پول تخمین زده است که تجارت خارجی ایران در سال ۲۰۲۰ با کاهش ۱۶ میلیارد دلاری به حدود ۷۰ میلیارد دلار خواهد رسید. همچنین در سال جدید، دو رویداد مهم که می‌تواند شکل‌گیری مجلس با ترکیب جدید و انتخابات ریاست‌جمهوری ایالات متحده باشد بر تجارت خارجی ایران اثرگذار خواهد بود. با توجه به محدودیت‌های ایجاد شده بر سر تجارت و مبادلات خارجی، عرضه ارز کاهش می‌یابد اما به دلیل کاهش واردات و مسافرت‌ها تقاضای ارز نیز کاهش خواهد یافت و به نظر می‌رسد نوسان چشمگیری در نرخ دلار حداقل تا اواسط اردیبهشت‌ماه ایجاد نشود.

علی‌رغم اینکه مجموع صادرات ایران هم در مقدار، ارزش و هدف آسیب‌دیده اما به نظر می‌رسد به‌رغم پیش‌بینی رشد اقتصادی نزدیک صفر در سال جاری، مردم ایران و کسب‌وکارها توانایی انطباق سریع و خروج از شرایط وخیم را کسب کرده‌اند و عبور از بحران فعلی دور از ذهن نیست.

اثرات ویروس کرونا بر اقتصاد خراسان جنوبی

بخش کشاورزی:

فعالان و بهره برداران بخش کشاورزی در حوزه زرشک، عناب و پسته خسارات بسیاری را متحمل شده است که در زیر به توضیح مختصری در این خصوص پرداخته می شود:

محصول استراتژیک زرشک:

با عنایت اینکه کارخانجات فرآوری و بسته بندی و کلیه فعالان عمده در فصل برداشت (مهر و آبان) نسبت به خرید از کشاورزان به صورت اعتباری اقدام نموده اند (که محصول پس از طی فرایند خشک شدن در حداقل ۴ ماه به بازار عرضه شده و وجوه کشاورزان مسترد گردد) در حال حاضر به علت شیوع ویروس کرونا، سطح تقاضا در بازارهای مصرف به شدت پایین آمده و منجر به افت ۱۰ الی ۲۵ درصدی در قیمت محصول به صورت میانگین شده است. با توجه به تداوم شرایط فوق و عدم توانایی فروش محصول به قیمت مناسب، شاهد ریزش روزانه قیمت زرشک و در نهایت ضرر و زیان هنگفت فعالان این بخش و عدم پرداخت وجوه کشاورزان و تولیدکنندگان زرشک و افت ارزش افزوده این محصول استراتژیک که برای ارتقاء سطح آن زحمات بسیاری در این چند سال کشیده شده است، خواهیم بود لازم به ذکر است علاوه بر معضلات شیوع این ویروس، مشکلات جدید و متعدد به وجود آمده در بخش صادرات در شرایط فعلی، باعث از دست رفتن بازارهای خارجی و داخلی شده و صادرکنندگان و کارخانجات فرآوری این محصول را به ورشکستگی می رساند.

محصول استراتژیک عناب:

با عنایت به اینکه بیش از ۷۰ درصد تولید این محصول در بازارهای داخلی مصرف می شود، بازار خرید و فروش آن به شدت راکد شده و افت قیمت شدیدی را به همراه داشته است که با تداوم شرایط فعلی و نزدیک شدن به موعد برگشت وجوه خرید این محصول از کشاورزان شاهد سقوط آزاد قیمت این محصول و ضرر و زیان جبران ناپذیر تولیدکنندگان مربوطه خواهیم بود.

محصول پسته:

باتوجه به تأثیر پذیری قیمت این محصول از نوسانات ارزی و بروز مشکلات جدی در صادرات این محصول و توقف محموله های صادراتی در مبادی گمرکی و علاوه بر آن شیوع ویروس کرونا و رکود بازار داخلی در ماه پایانی سال، نفس های بازار این محصول را به شمارش انداخته به طوری که با افت حدود ۲۵ درصدی در یک ماهه اخیر مواجه شده است.

نهایتاً با عنایت به خشکسالی های متعدد و رویکرد کشاورزان این منطقه کشت محصولات باغی مقام به کم آبی نظیر زرشک، عناب، گل محمدی و پسته و افزایش چشمگیر سطح زیرکشت این محصولات چشم امید هزاران بهره بردار بخش کشاورزی به این محصولات است که با شرایط فعلی بازار و کاهش زیاد ارزش این محصولات ضرر و زیان هنگفتی خواهد داشت و کشاورزی منطقه را به زانو در خواهد آورد و ضربه ای مهلک بر آن وارد خواهد کرد که علاوه بر زیان های مالی بعلت عدم پرداخت تعهدات مالی تبعات اجتماعی فراوانی را نیز به دنبال خواهد داشت.

لذا بدینوسیله دو راهکار در جهت کاهش مشکلات فوق پیشنهاد می گردد.

- الف) تخصیص وام کم بهره به عنوان سرمایه در گردش به خریداران و کشاورزان مربوطه جهت تأمین مالی و پرکردن خلای ایجاد شده
- ب) استمهال وام های مأخوذه توسط افرادی که درگیر با این معضلات تشخیص داده می شوند، حداقل به مدت ۶ ماه

مرجع ارائه دهنده نظرات و پیشنهادات:

کمیسیون کشاورزی، آب و منابع طبیعی اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی بیرجند

بخش گردشگری:

در خصوص معضلات ناشی از ویروس کرونا و بروز مشکلات متعدد برای برخی از کسب و کارها در حوزه گردشگری، به استحضار می‌رساند بعد از نظر سنجی از اعضای محترم کمیسیون گردشگری و کسب و کارهای وابسته موارد زیر اعلام می‌گردد:

۱- کسب و کارهای خسارت دیده بابت شیوع کرونا:

الف) هتل‌ها:

با شیوع کرونا اقامت در فضای هتل‌ها که احتمال انتقال این ویروس بسیار زیاد می‌باشد ممنوع شده است. وزارت گردشگری تمام جلسات و جشن‌ها را کنسل کرده و این شرایط اقتصادی را برای فعالان حوزه گردشگری سخت می‌کند و برگشت نقدینگی برای کنسل شدن رزرو هتل‌ها در عید نوروز که هتل‌ها در این خصوص به مشکلات زیادی برخورد کرده اند زیرا هتل‌داران بخش عمده‌ای از این نقدینگی را تبدیل به مواد غذایی برای یک ماه فرودین کرده اند و امکان برگشت این نقدینگی برای آنها بسیار دشوار شده است و متاسفانه هزینه‌ها برای هتل‌داران پابرجاست ولی مسافری دیگر وجود ندارد.

ب) دفاتر خدمات مسافرت هوایی و جهانگردی:

این دفاتر علی‌رغم تعطیلی فعالیت‌ها و زیان‌های هنگفت، همکاری خود را جهت رضایت گردشگران و شهروندان عزیز که به دلیل حفظ سلامت با توقف پروازهای بین‌المللی برنامه سفر خود را ابطال نموده اند، انجام داده اند. متاسفانه علی‌رغم تاکید وزیر محترم راه و شهرسازی مبنی بر ابطال بدون جریمه هزینه سفرهای هوایی، زمینی، ریلی کماکان شرکت‌های هواپیمایی از اجرای این دستورالعمل فوق‌العاجز هستند لذا همکاران محترم توان و امکان استرداد وجوه دریافتی از مسافران را بدون همکاری شرکت‌های هواپیمایی و هتل‌های داخلی و خارجی ندارند از طرفی بخشی از هزینه‌های سفرپرداختی از جمله ویزا، اقامت در هتل‌های خارج از کشور با هزینه بلیط پروازها، قطارها و اتوبوسهای خریداری شده برای سفرهایی که مبداء و مقصد آن در خارج از ایران است قابل استرداد به مسافری نیست هتل‌ها در خارج از کشور هیچ مبلغی را بابت کنسلی نمی‌دهند و مردم پولشان را از آژانس‌ها می‌خواهند.

عمده مسافران پروازهای استان کارمندان دولت هستند که برای جلسات به تهران و مشهد مسافرت می‌کردند که دیگر همه ی این جلسات کنسل شده و تقریباً مسافری برای تهران و یا مشهد وجود ندارد و این باعث شده که بهای بلیط بین ۷۰ تا ۱۰۰ هزار تومان برسد هزینه های دفاتر هواپیمایی که شامل: اجاره، حقوق، عیدی و بیمه می باشد همچنان به قوت خود باقی است در نتیجه دفاتر خدمات مسافرت هوایی و جهانگردی سراسر کشور به تنهایی امکان استرداد وجوه مسافران را ندارند.

۲- راهکارهای پیشنهادی:

- الف) تخصیص سبد های حمایتی
- ب) بخشودگی مالیاتی و بیمه تامین اجتماعی
- ج) تعدیل نرخ حامل های انرژی
- د) مساعدت و همراهی بانک های عامل
- ه) همکاری شرکت های هواپیمایی برای استرداد وجوه مسافران

مرجع ارائه دهنده نظرات و پیشنهادات:

کمیسیون گردشگری و کسب و کارهای وابسته اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی بیرجند

بخش صنعت:

پیشنهادات:

در واحدای تولیدی یا خدماتی که تا اسفند ماه سال ۱۳۹۸ تولید یا خدمت مستمر داشته اند و از آن پس به دلیل کرونا متوقف شده اند، اصل هزینه های پرسنلی که بطور مستند پرداخت شده است، از اول اسفند ماه ۹۸ تا زمان رفع محدودیت قانونی این واحدها مورد قبول مطالبات حقوق دولتی آن واحد قرار گیرد و با ضریب یک مستهلک گردد.

مرجع ارائه دهنده نظرات و پیشنهادات:

کمیسیون صنعت، اصل ۴۴ و محیط کسب و کار اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی بیرجند

بخش معدن:

مشکلات بوجود آمده بر اثر شیوع ویروس کرونا برای برخی از کسب و کارها و تعدادی از معدن داران به شرح ذیل اعلام می گردد:

- ۱- با توجه به شیوع ویروس کرونا و جلوگیری افراد روستا از ورود افراد غیربومی، تردد ماشین های حمل بار و در نتیجه فعالیت های برخی از معادن و بالتبع آن پرداخت حقوق معدن کاران با مشکل مواجه شده است.
- ۲- تعطیلی معادن طی ماه های اخیر به دلیل شیوع ویروس کرونا و ضرورت حفظ سلامتی کارگران معدن
- ۳- رکود ساخت و ساز در شرایط فعلی و بالتبع آن رکود کارخانجات کاشی و سرامیک باعث گردیده که معادنی که تأمین کننده مواد اولیه این کارخانجات می باشند نیز با رکود مواجه شوند.

پیشنهادهات:

- تعویق یا معافیت پرداخت حقوق دولتی بیمه و مالیات
- پرداخت تسهیلات با بهره پائین و شرایط آسان و پذیرش پروانه بهره برداری به عنوان ضمانت تسهیلات
- استمهال اقساط تسهیلات

مرجع ارائه دهنده نظرات و پیشنهادهات:
خانه معدن خراسان جنوبی

بخش بازرگانی و تجارت خارجی

با توجه به شیوع ویروس کرونا در کشور و تأثیر آن بر حوزه تجارت و فعالان اقتصادی حوزه بازرگانی و از طرفی افت صادرات و به تبع آن برخی محدودیت‌ها از طرف دولت افغانستان و سایر کشورها مبنی بر نخریدن کالا و یا توقیف کالا در فرودگاه‌ها و بنادر و محدودیت‌های گمرکی و با توجه به اینکه تجار و صادرکنندگان روی صادرات در ایام منتهی به سال جدید حساب ویژه‌ای باز کرده و خریدهای اعتباری انجام داده‌اند و همچنین برخی از فعالان اقتصادی از سیستم بانکی اعتبارات بلند مدت و یا کوتاه مدت گرفته‌اند و با توجه به اوضاع پیش آمده از عهده پرداخت وام‌ها بر نمی‌آیند و همچنین نوسانات نرخ دلار در این ایام ضرر و زیان‌های هنگفتی بر صادرکنندگان و واردکنندگان تحمیل می‌نماید در این شرایط می‌بایست بسته حمایتی ویژه صادرکنندگان، پيله وران و به خصوص فعالان اقتصادی مرتبط با افغانستان در نظر گرفته شود.

پیشنهادهات:

- تدوین بسته حمایتی از صادرکنندگان، پيله وران و واردکنندگان
- استمهال بدهی‌های بانکی
- استمهال مالیات‌های سررسید شده فعالان اقتصادی
- استمهال بدهی‌های احتمالی تأمین اجتماعی
- استمهال هزینه‌های جاری آب، برق، گاز واحدهای تولیدی و صادراتی
- اعطای وام‌های بلند مدت و کوتاه مدت با نرخ بهره پائین و اعطای یارانه به فعالان اقتصادی
- اعطای بسته حمایتی به فعالان اقتصادی جهت پرداخت حقوق و مزایای پرسنل، عیدی و پاداش پایان سال در قالب وام و تسهیلات

مرجع ارائه دهنده نظرات و پیشنهادات:

کمیسیون مدیریت واردات و توسعه صادرات اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی بیرجند

راهکارهای پیشنهادی جهت کاهش پیامدهای شیوع کرونا بر کسب و کارها

❖ راهکارهای پیشنهادی جهت ایجاد منابع درآمدی برای دولت:

- ✓ تسریع در واگذاری اموال مازاد دولتی از طریق سازو کار بازار سرمایه
- ✓ بهره مندی از منابع نهادهای عمومی غیردولتی که از سطح درآمدی بالایی برخوردار هستند.
- ✓ استفاده از ظرفیت اوراق بدهی جهت پرداخت بدهی دولت به کارفرمایان
- ✓ اعمال اقدامات ستخیرانه تر جهت جلوگیری از فرار مالیاتی

❖ راهکارهای پیشنهادی به دولت جهت حمایت از کسب و کارها

- ✓ استمهال تسهیلات بانکی کسب و کارهای متضرر از شیوع کرونا
- ✓ پرداخت تسهیلات کم بهره با شرایط آسان به عنوان سرمایه در گردش جهت تأمین مالی و رفع مشکلات ناشی از شیوع کرونا به کسب و کارهای آسیب دیده
- ✓ به منظور جلوگیری از تعدیل نیرو، بنگاه های اقتصادی که در سال ۱۳۹۸ تسهیلات اخذ نموده اند و سررسید اقساط آنها از اسفند ماه ۹۸ به بعد می باشد ۶ درصد از سود تسهیلات به عنوان یارانه دستمزد توسط دولت پرداخت گردد و در مقابل واحد تولیدی متعهد گردد نیروهای کاری موجود را حفظ نماید.
- ✓ مساعدت و همراهی بانک های عامل در اجرای بخشنامه های حمایتی صادرشده
- ✓ اعمال تمهیدات لازم توسط بانک مرکزی به منظور جلوگیری از برگشت چک های صاحبان کسب و کارهای زیان دیده از کرونا
- ✓ معافیت مالیاتی کسب و کارهای متضرر از کرونا
- ✓ اعمال معافیت های تأمین اجتماعی در خصوص سهم بیمه کارفرمایان
- ✓ استمهال و تقسیط بدهی های دوره های گذشته کسب و کارهای آسیب دیده از کرونا به سازمان تأمین اجتماعی
- ✓ تعدیل نرخ حامل های انرژی
- ✓ تعیین و تحویل سهمیه اقلام بهداشتی به منظور جلوگیری از شیوع ویروس کرونا (شامل ماسک، دستکش و محلول های ضدعفونی و ...) به واحدهای تولیدی در بازه های زمانی مشخص
- ✓ بخشودگی عوارض شهرداری، بخشداری و ...

- ✓ تدوین بسته های حمایتی ویژه ی بخش های مختلف (واحدهای تولیدی کوچک و متوسط، صادرکنندگان و پيله وران و ...)
- ✓ کاهش هزینه ها و تعرفه های گمرکی جهت واردات مواد اولیه واحدهای تولیدی

❖ راهکارهای پیشنهادی در حوزه تجارت خارجی

- ✓ پیگیری دیپلماسی اقتصادی با کشورهای همسایه به منظور بازگشایی هرچه سریعتر مرزهای زمینی با تعریف پروتکل های بهداشتی
- ✓ تولید حداکثری فرآورده های نفتی در پالایشگاه های کشور در جهت افزایش صادرات فرآورده های نفتی

❖ سایر موارد:

- ✓ تمدید کلیه مجوزهای کسب و کار تا پایان دوره شیوع ویروس کرونا بدون نیاز به مراجعه به ادارات دولتی و بدون نیاز به اخذ گواهی مالیاتی، مشروط به عدم تخلف صاحب کسب و کار
- ✓ تسهیل ورود به کسب و کار و لغو مجوزهای غیر لازم
- ✓ توسعه دولت الکترونیک و کاهش بوروکراسی اداری در ارائه خدمات مرتبط با کسب و کار به ویژه امور مرتبط با تأمین اجتماعی و مالیات
- ✓ توسعه زیرساخت های فناوری و افزایش پهنای باند از سوی وزارت ارتباطات به منظور استفاده حداکثری از تجارت الکترونیک و گسترش کسب و کارهای اینترنتی